

Neuvotteleva virkamies

Päivi Kantanen

Muistio

10.12.2024

Liite

VN/13193/2024

1/2

VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS HARMAAN TALOUDEN JA TALOUSRIKOLLISUUDEN TORJUNNAN STRATEGIAKSI JA TOIMENPIDEOHJELMAKSI 2024-2027

Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategian lähtökohdat

Valtioneuvosto on tehnyt vuodesta 1996 lähtien kahdeksan periaatepäätöstä talousrikollisuuden ja harmaan talouden vähentämiseksi. Ensimmäinen torjuntaohjelma kattoi vuodet 1996–1998 ja viimeisin 11.6.2020 hyväksytyy kattoi vuodet 2020–2023.

Strategian keskeisenä tavoitteena on pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan kirjatus mukaisesti jatkaa työtä harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjumiseksi. Strategia ja toimenpideohjelma ovat jatkumo edellisille harmaan talouden torjunnan strategioille ja niiden toimenpiteille.

Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategia ja toimenpideohjelma vuosille 2024–2027

Strategian tavoitteena on

- 1) edistää yritysten välistä tervettä kilpailua ja reiluja työmarkkinoita,
- 2) ennalta estää harmaata taloutta ja talousrikollisuutta,
- 3) turvata harmaata taloutta ja talousrikollisuutta torjuvien viranomaisten toimintaedellytykset sekä
- 4) kehittää harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaa ja viranomaisyhteistyötä.

Strategialla edistetään kokonaisvaltaista, yhdenmukaista ja vaikuttavaa lähestymistapaa harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaan. Samalla edistetään yritysten välistä tervettä kilpailua ja reiluja työmarkkinoita sekä estetään ennalta yritystoiminnassa tapahtuvaa harmaata taloutta ja talousrikollisuutta.

Periaatepäätös harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnasta koostuu strategiasta ja toimenpideohjelmasta, jossa ovat konkreettiset toimenpiteet ja niiden tavoitteet, vastuutahot, aikataulu sekä keinot toimenpiteiden vaikutusten arvioimiseksi.

Strategialla ja toimenpideohjelmalla vastataan resurssihaasteisiin muun muassa kehittämällä torjuntaviranomaisten toimivaltuuksia, turvaamalla tietojensaantia ja kehittämällä moniviranomaisyhteistyön muotoja. Yhteiset hankkeet mahdollistavat viranomaisyhteistyön esteiden selvittämisen ja poistamisen.

Harmaan talouden ja talousrikollisuuden toimenpideohjelman hankkeissa muun muassa korjataan lainsäädännössä aikaisemmin todettuja toimivaltuuksien ja sanktiointien puutteita, tehostetaan ulosottoa ja rikoshyödyn poissaantia, kehitetään viranomaisten kyvykkyyttä digitaalisten aineistojen käsittelyyn ja analytiikkaan sekä kartoitetaan viranomaisten toimintaan liittyviä lainsäädännöllisiä haasteita ja esteitä. Lisäksi edistetään tietoisuutta harmaasta taloudesta väärinkäytösten estämiseksi, kehitetään viranomaisten yhteistyötä sekä kansallisesti että kansainvälisesti sekä turvataan olennaisten rekisteritietojen oikeellisuus ja saatavuus.

Strategian liittyvä toimenpideohjelma sisältää 19 hanketta, joista 15 on toteuttamishankkeita ja 4 selvittämishankkeita. Ne toteutetaan eri ministeriöiden, virastojen ja viranomaisten yhteistyössä.

Toimenpideohjelman valmistelu

Periaatepäätös ja toimenpideohjelma on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön johdolla yhteistyössä useiden ministeriöiden ja virastojen edustajien kanssa.

Toimenpideohjelman taloudelliset vaikutukset

Toimenpideohjelman täytäntöönpano tapahtuu pääosin virkatyönä. Periaatepäätöksen linjaukset ja toimet toteutetaan valtiontalouden kehysten ja valtion talousarvioiden puitteissa siinä määrin, kuin se on myönnettyillä resursseilla mahdollista. Neljässä hankkeessa tulee erikseen haettavaksi lisärahoitusta, josta päätetään myöhemmin erikseen kunkin hankkeen osalta julkisen talouden suunnitelmaa ja talousarviota koskevissa menettelyissä.

Hankkeita, joihin lisärahoitusta tullaan myöhemmin hakemaan, ovat Verohallinnon ja Tullin toimivaltuuksia ja tarkastusoikeuksia koskeva hanke, Tullin analyysin ja tiedustelun analytiikan kehittäminen, ulkomaalaisten henkilöiden rekisteröintimenettelyjen yhtenäistäminen ja kehittäminen sekä rekisteritietojen oikeellisuuden varmistaminen ja valvonnan tehostaminen sekä Suomen valmistautuminen FATFin (Financial Action Task Force) viidenteen arviointikierrokseen ja Suomen FATF maa-arvioinnin koordinointi vuosina 2027–2028.

Toimeenpanon seuranta

Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa ohjausryhmän ja toimeenpanoryhmän hankkeiden seurantaan varten. Strategian ja toimenpideohjelman toteutumisen seurannasta vastaa työministeri Arto Satosen johtama harmaan talouden torjunnan ohjausryhmä. Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa myös harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimeenpanoryhmän, joka toimii ohjausryhmän valmisteluelimenä.

Kukin ministeriö ja virasto vastaavat yksittäisten hankkeiden toteutuksesta oman vastualueensa tai hallintonsa vastuun mukaisesti.